

TÜRK ESKİÇAĞ BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HABERLER

Mayıs 2008, Sayı: 26

İÇİNDEKİLER

Editörden	1
Başyazı	
Şehrazat Karagöz, Marmaray Kazılarının Armağanı Bir Antik Kent: Khrysopolis – Scutari-	1
Kitap Tanıtımları	
Ronnie Ancona (edit.), <i>A Concise Guide to Teaching Latin Literature</i> . Oklahoma Series in Classical Culture: Volume 32, Oklahoma: University of Oklahoma 2007 (Demiriş, B.)	7
Özdoğan, M. – N. Başgelen (eds.), <i>Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar, Yeni Bulgular</i> , İstanbul 2007 (Özdoğan, E.)	8
Ünal, A. – K. S. Girginer, <i>Kilikya-Çukurova, İlk Çağlardan Osmanlılar Dönemi'ne Kadar Kilikya'da Tarihi Coğrafya, Tarih ve Arkeoloji</i> , Homer Kitabevi ve Yayıncılık, İstanbul 2007 (Şahin, F. – F. Erhan)	9
Bottéro, J. (Der.), <i>Eski Yakındoğu, Sümer'den Kutsal Kitaba (Initiation à l'Orient ancien, De Sumer à la Bible, 1992)</i> , Ankara 2005 (Peker, H.)	9
Arkeoloji Dünyasından	
Branchidai/Didyma Araştırmaları (Furtwängler, A. E. – A. Slawisch)	11
Seleukeia Sidera Antik Kenti (Hürmüzlü, B.)	12
Ege'nin İlk Tunç Çağlarını Konu Alan Bir Sempozyum Düzenlendi (Efe, T.)	13
I. International Congress of Caucasiologists: Caucasian Civilization in Linguo Cultural Context of Near East (Özfirat, A.)	13
Kazı Araştırma	
Bozkurt Kurganlarında Kazı Çalışmaları – 2007 (Özfirat, A.)	14
Ceyhan/Tatarlı Höyük Kazı Çalışmaları – 2007 (Girginer, K.S.)	15
Dağlık Kilikia: Yerleşim Tarihi ve Epigrafya Araştırmaları – 2007 (Şahin, H.)	17
Enez (Ainos) Kazı ve Onarım Çalışmaları – 2007 (Uçar, B.)	19
Erzincan Altıntepe Urartu Kalesi Yüzey Araştırmaları – 2007 (Işıklı, M. – M. E. Katipoğlu)	19
Filyos - Tios Kazı Çalışmaları – 2007 (Atasoy, S.)	20
Gelveri Yüksekkilise Sondaj Çalışması – 2007 (Gülçur, S.)	22
Güvercinkayası Kazı Çalışmaları – 2007 (Gülçur, S. – P. Çaylı)	22
Ilisu Baraj Gövdesi İnşaat Alanı Yüzey Araştırması (Ökse, A. T.)	23
Keçiçayırı Kazı Çalışmaları – 2007 (Şahin, F.)	25
Küllüoba Kazı Çalışmaları – 2007 (Fidan, E.)	26
Perge Kazı ve Onarım Çalışmaları – 2007 (Özdizbay, A.)	26
Soli/Pompeiopolis Antik Liman Kenti Kazı Çalışmaları – 2007 (Yağcı, R.)	28
Van, Ağrı ve Iğdır İlleri Yüzey Araştırmaları – 2007 (Özfirat, A.)	30
Van-Kalecik Urartu Nekropolü ve Dikilitaşlar Kazı Çalışmaları – 2007 (Çavuşoğlu, R. – H. Biber)	31
Ziyaret Tepe Kazı Çalışmaları – 2007 (Matney, T.)	32
Enstitüden Haberler	
Enstitü Kütüphanesinden Haberler (Alparslan, M. – S. Seçer)	34
Enstitü Evimiz Üç Yıl Daha Bizimdir: Ya Sonra?	35
Sürelî Yayınımız <i>Colloquium Anatolicum (CollAn)</i> 'un 7. Sayısı Yayına Hazırlanmaktadır !	35
Yeni Yayınlarımız	36

Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler
Sayı: 26 (Mayıs 2008)

ISSN 1308-2078

Editör
Meltem Doğan-Alparslan

Sayfa Düzenlemesi ve Baskı
Zero Prodüksiyon Ltd.

Yazılar kaynak gösterilmek şartıyla kullanılabilir.

Ocak ve Mayıs aylarında yayımlanır.

Enstitü Üyelerine ücretsiz verilir.

TÜRK ESKİÇAĞ BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Uluslararası Akademiler Birliği Muhabir Üyesi
Corresponding Member of the International Union of Academies

Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü

Ekrem Tur Sokak, No.4
34435 Beyoğlu-İSTANBUL

Tel: 0090-212-292 09 63

Faks: 0090-212-514 03 97

E-mail:

meltemalpdogan@hotmail.com

mdoganalparslan@gmail.com

doganmel@istanbul.edu.tr

www.tebe.org

klassischen Epoche bis in die Kaiserzeit, Didyma V/3, Mainz, 2006; Th. G. Schattner, Die Fundkeramik vom 8. bis zum 4. Jahrhundert v. Chr., Didyma IV, Mainz, 2007). Bu yayınlar dışında, burada kısaca tanıtılan projelere ait yayın çalışmaları da halen devam etmektedir.

*Andreas E. Furtwängler – Anja Slawisch
(Çeviri: B. Hürmüzlü)*

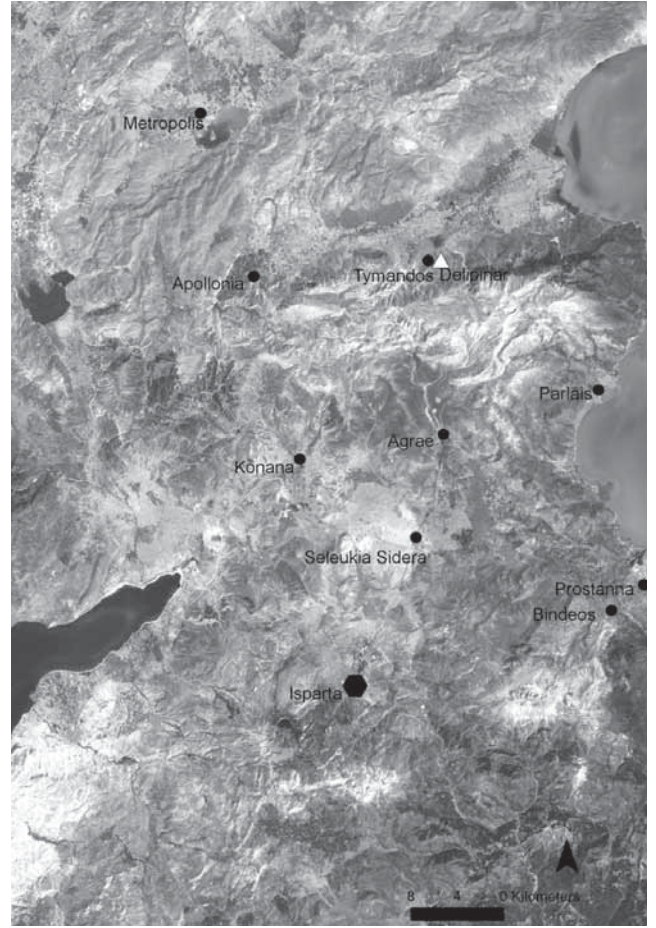
Seleukeia Sidera Antik Kenti

Pisidia Bölgesi'nde yer alan önemli yerleşim alanlarından biri olan Seleukeia Sidera Antik Kenti, Isparta'nın 15 km kuzeyinde, Atabey yolu üzerinde bulunan modern Bayat Köyü'nde yer almaktadır. Seleukos I tarafından kurulduğu kabul edilen kent, Kuzey Pisidia'da askeri yollar üzerinde yer alan önemli bir konuma sahiptir. Seleukeia Sidera antik kenti ilk olarak 1874 yılında G. Hirschfeld tarafından bölgede Kremna ve Sagalassos'ta yapılan incelemeler sırasında lokalize edilmiştir. Yerleşimde, Isparta Arkeoloji Müzesi, Prof. Dr. Orhan Bingöl'ün bilimsel danışmanlığında 1993 yılında bir kazı çalışması yürütmüştür (Pisidia Bölgesi'nde yürütülen çalışmaların yayınlandığı güncel liste için bkz. Hürmüzlü 2007: 2). Kentin akropolisini çeviren oldukça iyi korunmuş sur duvarı ve kısmen ayakta kalan tiyatrosu dışında özellikle farklı noktalarda tespit edilmiş olan mezarlık alanları dikkati çekmektedir.

Seleukeia Sidera antik kenti, nekropolis alanında açığa çıkan ve halen Isparta Arkeoloji Müzesi'nde korunmakta olan buluntular, Pisidia Bölgesi'ndeki bir çok yerleşimde olduğu gibi, Hellenistik Dönem'den itibaren, Roma Dönemi'nin içlerine dek süren kesintisiz bir yerleşime işaret etmektedir (Hellenistik Dönem Pisidia kentlerine ilişkin olarak bkz. Özsait 1985: 112-130; Mitchell 1992: 7-21). Isparta Arkeoloji Müzesi'nde korunmakta olan ve "cenaze büstleri" olarak bilinen

Seleukeia Sidera Antik Kenti Nekropolis Alanındaki Kaya Mezarları

Pisidia Bölgesi: Kuzeybatı Kısım

mezar steli tipine ait Seleukeia Sidera örnekleri, kadın ve erkek büstü biçimindedir (Hürmüzlü 2007: 12, Res. 6). Erken Roma İmparatorluk Dönemi'nde yaygınlaşan bu tip steller, merkezi Roma dışında, diğer eyaletlerde de kullanılmıştır. Seleukeia Sidera örneklerinde, stellerin kimin anısına dikildiğini belirten yazıt, göğüs kısmına kadar gösterilmiş olan büstün altında yer alır. Bu özelliğiyle Pisidia örnekleri, Suriye Bölgesi stelleriyle benzerlik göstermektedirler.

Akropolis tepesinin kuzeybatısında yer alan kayalara oyulmuş mezarların tespit edildiği nekropolis alanları, vadide uzanan antik yolun iki tarafında karşımıza çıkmaktadır. Kayaya oyulmuş olan mezarlar arasında farklı tipler dikkati çekmektedir. Seleukeia Sidera nekropolisinde tespit edilen mezar tipleri arasında oda mezarların yanı sıra kayaya oyulmuş basit lahit mezarlara, tonozlu mezarlara ve basit blok taşlardan oluşturulmuş mezarlara rastlanmaktadır (Seleukeia Sidera antik kentine ilişkin bilgilerini benimle paylaşan Isparta Arkeoloji Müzesi Müdürü Sayın İlhan Güceren'e teşekkür ederim. Ayrıca Seleukeia Sidera nekropolisini hakkında bkz. J. Dedeoğlu *et al.*, *Isparta Müzesi*, Ankara, 2005). Bu yerleşme alanında gerçekleştirilecek sistemli araştırmaların, Pisidia Bölgesi'nin tarihi bakımından önemli veriler sağlayacağı açıktır.

Kısaltma Listesi ve Kaynakça

Hürmüzlü, B.

2007 “Pisidia’da ‘Gömü Geleneklerinin’ Işığında Kültürler Arası İlişkiler”, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 15: 1-22.

Özsait, M.

1985 *Hellenistik ve Roma Devrinde Pisidya Tarihi*, İstanbul.

Mitchell, S.

1992 “Hellenismus in Pisidien”, *Forschungen in Pisidien. Asia Minor Studien* 6, Bonn: 1-27.

Bilge Hürmüzlü

Ege’nin İlk Tunç Çağlarını Konu Alan Bir Sempozyum Düzenlendi

Yunanistan Kültür Bakanlığı Ege Araştırmaları Enstitüsü adına, Christos Dumas ve Ourania Kouka’nın organizasyonunu üstlendiği “The Aegean Early Bronze Age: New Evidence” başlıklı bu sempozyum, 11-14 Nisan 2008 tarihleri arasında Atina’da gerçekleştirilmiştir. Toplam 10 oturumdan ilk üçü Batı Anadolu araştırmalarına ayrılmıştır. Bu bağlamda; İzmir, Troas ve Eskişehir bölgelerinde son senelerde yapılan araştırmalarda ulaşılan bilimsel sonuçlar hakkında, konuşmacılar tarafından bilgiler verilmiştir; bu bölgelerde yer alan ve batı Anadolu İTÇ kronolojisi açısından büyük önem taşıyan Liman Tepe, Bakla Tepe, Troya, Demircihüyük ve Küllüoba İTÇ stratigrafilerinin yeni bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Sempozyumun geri kalan kısmında ise Kuzey Ege, Kara Yunanistan’ın güneyi, Kiklad Adaları ve Girit gibi coğrafi/kültürel bölgeler her bir oturumda ayrı ayrı ele alınmıştır. Bu şekilde, iki gün içinde tüm Yunanistan’ın İlk Tunç Çağları yeni araştırmalar ışığında, bol görsel malzeme ile desteklenerek gözler önüne serilmiştir. Sempozyumun üçüncü gününde, Akropol’ün eteğinde inşa edilmekte olan yeni müze ziyaret edilmiştir. Bu müze, arkeolojik kazı alanına dikilen beton direkler üzerinde yükselmektedir ve tüm müze tabanı camdan inşa edilmiştir; bu şekilde ziyaretçilerin müzeyi gezerken alttaki kalıntıları da görebilmesine olanak sağlanmıştır.

Sempozyuma katılanların yeni müzeyi ziyareti

Sempozyumun sonunda tanınmış prehistoryacı Collin Renfrew, yapılan konuşmalar ve ulaşılan sonuçlarla ilgili olarak bir synopsis sunmuştur. Bu sempozyumda, Batı Anadolu ve Ege Dünyası arasında prehistorik dönemler açısından ivedilikle çözümlenmesi gereken en önemli sorunun “kronoloji ve terminolojide birlik sağlanması” olduğu hususunda görüş birliğine varılmıştır. Bu sorunun ele alınacağı diğer bir sempozyumun da Türkiye’de yapılması temennisinde

The Aegean Early Bronze Age: New Evidence başlıklı sempozyum sırasında gezilen ve Akropol’ün eteğinde inşa edilmekte olan müzeden bir görünüm

bulunulmuştur. Bu sempozyum aynı zamanda, Türk ve Yunan meslektaşların birbirlerini daha iyi tanımalarına olanak sağlamıştır. Ourania Kouka, Vasıf Şahoğlu gibi -Batı Anadolu ve Ege olmak üzere- her iki bölge prehistoryası üzerinde de uzmanlaşmış genç meslektaşların ortaya çıkmaya başlaması, bölge tarihöncesi dönem araştırmalarının geleceği açısından memnuniyet vericidir.

Sempozyumun son günü Aiyina (Aegina) Adası’na gidilerek tarihi yerler gezilmiştir. Bu bağlamda özellikle Aegina-Kolonna yerleşmesi ve buluntularının sergilendiği müze ziyaret edilmiştir.

Turan Efe

I. International Congress of Caucasiologists: Caucasian Civilization in Linguo Cultural Context of Near East

“I. International Congress of Caucasiologists: Caucasian Civilization in Linguo Cultural Context of Near East”, Kafkasya’da yürütülen kültürel çalışmalarını bir araya gelmesi amacıyla, 22-26 Ekim 2007 tarihleri arasında, Tiflis’de Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Faculty of Humanities Institute of Caucasiology, Arn. Chikobava Institute of Linguistic ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

Beş gün süreli kongrenin ilk günü kayıt ve açılış konuşmalarına ayrılmıştır. Bildiriler Dil Bilimleri, Tarih, Etnoloji, Folklor-Edebiyat ve Arkeoloji-Kültürel Çalışmalar-Sanat Tarihi olmak üzere beş ayrı oturumda üç gün devam etmiştir. 5. gün Doğu Gürcistan’daki Signagi kenti ve çevresine bir gezi düzenlenmiştir. Uluslararası katılımlı ve dili Gürcüce, Rusça, İngilizce olan kongrede Kafkasya Ülkeleri, kültürel bağlantılı çevre ülkeler ve bu bölgelerde çalışan diğer ülkelerden toplam 259 katılımcı yer almıştır.

Sponsorlarımız ve Enstitüye Kazandırdıkları

Borusan: Nakit olarak enstitünün yıllık giderleri.

Bülent Eray: Eray Reklamcılık tarafından teşekkür plaketi ve ajanslarımızın yapılması.

Cengiz Üstüner: Maddi yardım.

Hesmak (Semra Güngör): Canon marka bir projeksiyon makinesi ve tarayıcı başışı.

Pera Müzesi: Yıllık konferanslarımıza salon tahsis.

Enstitü Yayınları

Popüler Dizi

Alp, S., *Hititler'in Mektuplaşmaları*, İstanbul 2001².

Anadolu (Usman), M., *Antik Çağda Et ve Balık Pazarları*, İstanbul, 2003.

Çete, İ., *Geçmişe Yolculuk Bir Gezi Rehberi*, Journey into the Past: A Short Guide, İstanbul, 1996.

Çokay, S., *Antikçağda Aydınlatma Araçları*, İstanbul, 2000².

Delemen, İ., *Antik Dönemde Beslenme*, İstanbul, 2003².

Demirş, B., *Eskiçağ'da Yazı Araç ve Gereçleri*, İstanbul, 2002³.

Diñçol, B., *Eski Önasya ve Mısır'da Müzik*, İstanbul, 2003².

Diñçol, B., *Eski Önasya Toplumlarında Suç Kavramı ve Ceza*, İstanbul, 2003, Sponsor: JTI.

Dürüşken, Ç., *Eskiçağ'da Spor*, İstanbul, 1995, Sponsor: Efes Pilsen.

Dürüşken, Ç., *Roma Dini*, İstanbul, 2003, Sponsor: JTI.

Eğilmez, M., *Hitit Ekonomisi*, İstanbul, 2005.

Fazlıoğlu, İ., *Eskiçağ'da Dokuma*, İstanbul, 2001².

Güllbay, O., *Eskiçağ'da Tuvalet Kültürü*, İstanbul, 2004.

Hırçın, S., *Çivi Yazısı Ortaya Çıkışı, Gelişmesi, Çözümü*, İstanbul, 2000³.

Hürmüzlü, B., *Eski Yunan'da Ölü Gömme Gelenekleri*, İstanbul, 2008, Sponsor: Flatcom Bilgisayar.

İren, K., *Vazo Resimlerinin Işığında Eski Yunan Çanak Çömlekçiliđi*, İstanbul, 2003, Sponsor: JTI.

Karagöz, Ş., *Eskiçağ'da Depremler*, İstanbul, 2005, Sponsor: JTI.

Körođlu, G., *Anadolu Uygarlıklarında Takı*, İstanbul, 2004.

Özdizbay, A., *Eski Yunan'da Tarım*, İstanbul, 2004.

Salman, B., *Eskiçağ'da Güneş Saatleri*, İstanbul, 2007, Sponsor: JTI.

Serdarođlu, Ü., *Eskiçağ'da Tıp*, İstanbul, 2002².

Tekin, O., *Eskiçağ'da Para, Antik Nüvizmatığe Giriş*, İstanbul, 1998³.

Tekin, O., *Byzas'tan I. Constantinus'a Kadar Eskiçağ'da İstanbul (Byzantion)*, İstanbul, 2005³.

Uzel, İ., *Anadolu Tıp Tarihine Giriş*, İstanbul, 2008, Sponsor: Novartis.

Kazı Monografileri

Körođlu, K. (ed.), *5. Yılında Yumuktepe/The V. Anniversary of the Excavation at Yumuktepe (1993-1997)*, İstanbul, 1998.

Bilimsel Dizi

Savaş, Ö.S., *Anadolu (Hitit-Luvi) Hiyeroglif Yazıtlarında Geçen Tanrı, Şahıs ve Coğrafya Adları/Divine, Personal and Geographical Names in the Anatolian (Hittite-Luwian) Hieroglyphic Inscriptions*, İstanbul, 1998.

Bilimsel Toplantılar Dizisi

Diñçol, Ali M. (Yayına Haz.), *Çağlar Boyunca Anadolu'da Yerleşim ve Konut Uluslararası Sempozyumu (5-7 Haziran 1996)/International Symposium on Settlement and Housing in Anatolia Through the Ages (5-7 June 1996)*, İstanbul, 1999, Sponsor: Harun Yılmaz.

Fischer, B. - H. Genz - E. Jean - K. Körođlu (eds.), *Identifying Changes: The Transition from Bronze to Iron Ages in Anatolia and its Neighbouring Regions*, İstanbul, 2003.

Delemen, İ. - Olivier Casabonne - Şehrazat Karagöz - Oğuz Tekin (eds.), *The Achaemenid Impact On Local Populations and Cultures in Anatolia*, İstanbul, 2007.

Sürelî Yayın

Colloquium Anatolicum I, (eds. M. Doğan-Alparslan - M. Alparslan), İstanbul, 2002, Sponsor: Mercedes Türk A.Ş.

Colloquium Anatolicum II, (eds. M. Alparslan - M. Doğan-Alparslan), İstanbul, 2003, Sponsor: Mercedes Türk A.Ş.

Colloquium Anatolicum III, (eds. M. Alparslan - M. Doğan-Alparslan), İstanbul, 2004, Sponsor: Mercedes Türk A.Ş.

Colloquium Anatolicum IV, (eds. M. Doğan-Alparslan - G. Ergin), İstanbul, 2005, Sponsor: Mercedes Türk A.Ş.

Colloquium Anatolicum V, (eds. H. Peker - G. Ergin), İstanbul, 2006, Sponsor: Mercedes Türk A.Ş.

Colloquium Anatolicum VI, (eds. M. Alparslan - H. Peker), İstanbul, 2007, Sponsor: Mercedes Türk A.Ş.

Klasik Filoloji Seminerleri I, (ed. O.F. Akyol) 2004, Sponsor: İbrahim Koral.

Klasik Filoloji Seminerleri II, (ed. O.F. Akyol) 2005, Sponsor: İbrahim Koral.

Klasik Filoloji Seminerleri III, (ed. E. Öyken) 2006, Sponsor: İbrahim Koral.